

თეატრი სხოპრებამ

ათაყვართ სალიტერატუროთ ქურნალი

987/63

„თეატრი და სხოპრების“ რედაქცია მოთავსებულია ქართულ თეატრის კანტორაში. სარედაქციო საქმეებზე მოლაპარაკება—დილით 9—2 ს., საღამოთი 6—8 ს. აქვე მიიღება ხელის მოწერა.

წლადურად 5 მ., წლის ბოლომდე 4 მ., მისიდან 3 მ. 20 მისამართი: თიფლის. გრუზინსკი თეატრ, რედ. „Театри да Цховреба“ იოსიფუ იმედაშვილი ტელეფონი № 7-95.

№ 13.—1914.

ფასი 10 კ.

კვირა, 1 ივნისი.

საქართველოს სენის მოღვაწეთა ყრილობა შესდგება 8 ივნისს, 1914 წ. ქართულ თეატრში

ქართული

თეატრი

ხვალ. ორშაბათს, 2 ივნისს ქართული თეატრის საზამთრო დასახეფხელო დარბაზებში არა ჩვეულებრივი საღამო დასაწყისი საღამოს 8 1/2 ს.

ხვალ, ორშაბათს, 2 ივნისს საღამო-მონსტრში მონაწილეობენ „ახალი ბის“ სიმფონიური ორკესტრი. ფალიაშვილი, ივ. სარაჯიანი, ვამ. ღვინიაშვილი, თ.

მომღერალი გ. ღვინიაშვილი

მომღერალი ი. სარაჯიანი

ლოტბარი ი. ფალიაშვილი

მონაწილეობენ ხელონდელ * 2 ივნისს, საღამოში

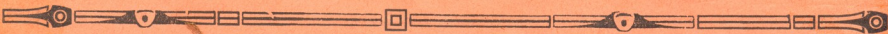

- 1) სინამდვილე თუ ზღაპარი?! მეთაურა 1
- 2) ქართველი მსახიობის თანდათან
გაპროფესიონალიზება, ი. კედევიანიშვილის 1
- 3) თვითნობიერება, ვაჩ. ჯიქასი 2
- 4) დღეს ის არა ხარ, იღას ბახტაძის 3
- 5) კომპოზიტორი დ. არაყიშვილი,
გ. სავარდუდიძის 3
- 6) შენიშვნები ეგ. ნინოშვილის ბიო-
გრაფიის შესახებ, ჭადარასი 4
- 7) „ა ზუსი“ თუ „იოანე ნათლის-
მცემელი“, ლავ. კალასანიძის 6
- 8) კრება, ვად. შალვაშვილის 7
- 9) მერე რა ვუყოთ, ლექსი ცვარ-ნამისა 8
- 10) ლამაზ ქალს, ლექსი შთის ნიავის 8
- 11) „ისონის ოინები“, ვოდველი 2
სურათად, ივ. გამართლისა 9
- 12) მზისკენ, ლექსი კიანა ფშაველისა 11
- 13) ბუღბუღს, ლექსი ნ. ჩხაიკაძისა 12
- 14) მეფე მგოსანი, ლავ. კარსაიაშვილისა 13
- 15) სათეატრო ხელოვნება ქართლში,
ნიკო გურგულისა 14
- 16) წვრილი ამბები 16

მოწოდება

ვაგროვებთ ყოველგვარ მასალას, ქართულ თეატრის მუზეუმისათვის გამოსადგეს; ამიტომ ვსთხოვთ ყველას, ვისაც მოეპოება ძველი თუ ბოლონდელი აფიშა, პროგრამა, მსახიობთა, დრამატურგთა, სსსცენო მოღვაწეთა, მუსიკოსთა, მხატვარ-მოქანდაკეთა სურათები, ჯგუფობრივ ანუ ცალკე გადაღებული, ნახატები, ხელნაწერები (ძველი დროისა—გარდაცვალებულთა), თავისი სახელ-გვარის წარწერით გამოგზავნონ (Тифლისь, *Грузинский театр. Ред. „Театри да Цховреба“—Иосифу Имедашвили). მოგროვილი მასალა შესაფერი წესრიგით და ნომრით დაცულ იქნება განსაკუთრებულ, უშიშარ ადგილას, ქართულ თეატრში.

რედაქცია „თეატრი და ცხოვრება“

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

29 მაისიდან გადავიდა საზაფხულო სადგომში, მიხაილოვის პროსპექტზე, სინემატოგრაფ „აპოლოს“ გვერდზე, № 131, ინჟინერ ბარტის ბაღში.

დღეს, კვირას, 1 ივნისს

ს ა ო ჯ ა ხ ო ს ა ღ ა მ ო

სინემატოგრაფი, მუსიკა და ცეკვა

სტუმრები კლუბში შესასვლელად იხდიან 25 კ. დასაწყისი საღამოს 8 1/2 ს.

კლუბში გაიმართება ხოლმე ლექციები, კონცერტები. წარმოდგენები, სამუსიკო, სალიტერატურო და ვოკალური საღამოები და აგრეთვე სახალხო სეირნობანი.

№ 13

№ 13

კ ვ ი რ ა, 1 0 3 6 1 6 0

1914 წ.

1 0 3 6 1 6 0

სინამდვილე თუ ზღაპარი?!

იგი ცხოვრების ნამდვილი ანაზღაურია. ყალბი გამოთქმა, ხშირად უნამსი მიმოხერვა, ნამეტანი თეატრალიზაცია, თითქმის არა ამაჰქვეყნებელი ცხოვრების ჩვენება, — აი რიგი ხასიათდება უმეტეს შემთხვევაში ჩვენი თეატრი. თანამედროვე პიესებს კიდევ არა უშავს, ისეთს დიდ განსხვავებას ვერა ჰხედავთ, მაგრამ როდესაც ჩვენებურ „ისტორიულ პიესებს“ უტყვიან, ერთი გარემოება ეკალივით გეჩხვლიტებათ თვალში: ყველა ხანის გმირებს ერთნაირი იარაღი, ერთნაირი ტანისამოსი აკვიათ, ბრძოლის ველსა და სასაღვრეში...

ნუ თუ მთელ საუკუნეთა განმავლობაში ქართველ დიდებულთა, მეომართა, გლეხთა ტანისამოსმა განვითარება არ განიცადა — სახე-ფერი არ იცვალა?! ახლა დარბაზის მოწყობილება, ავეჯი, გარეგანი შეხედულება, — ნუ თუ მუდამ და ყოველთვის უცვლელი იყო, დრო-ვამი თუ არა, სხვადასხვა ხალხის ბატონობის გავლენა მინც არა სცვლიდა?!

ჩვენი დრამატ, საზოგადოებრივი თითქმის ყოველწლივ უზომო ფულს ხარჯავენ „ისტორიულ პიესების“ ტანისამოსების შესაძენად და... ეს ტანისამოსები მუდამ ერთ რიკრიკაზე იჭრებიან.

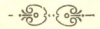
ამ გარემოებაზე მივაქცევთ არა მხოლოდ დრამატულ საზოგადოებრივ, არამედ ქართველ რეჟისორების ყურადღებას და მოვფანტებით, რომ ვიდრე ტანისამოსის, დეკორაციების თუ ბუტფორის მზადებას შეუდგებოდნენ, საჭიროა ზედმიწევნით გაიკონან და შეისწავლონ (მუ-

ზეუმებში, ძველ წიგნებში, — სხვათა შორის, ივ. ჯავახიშვილის შრომებში) ყველა ის ზანა, რამლის დამახასიათებელ პიესის წარმოდგენასაც უიქრობენ...

არა კმარა მხოლოდ ზიზილ-პიპილეტიანი სილომაზე, — საჭიროა ისტორიული სინამდვილეც, ცხოვრების უტყუარი დამსჯელათებელი...

დაე, თუნდა იშვიათად იღმეოდეს ისტორიული პიესები, მაგრამ სინამდვილის სამოსელში-კი იყოს გამოხვეული, რომ წინამდებე მიზანს არ მივალწიო — სინამდვილის მაგიერ ზღაპრებით არა ვცვებოთ მასურებელ-მსმენელი...

ასეთ პიესებს ხომ უმეტესად მოსწავლე ახალგაზრდა და ხალხი ესწრობა და ერთი ან მეორე შეცდომაში რათ უნდა შევიყვანოთ?..

ქართველ მსახიობის თანდათან გამორთქსიონალუბა (დასასრული)

დღევანდელი მასურებელი თანამედროვე ცხოვრების შეილია, — ხშირად ნერვებ-დასუსტებული, ყოველთვის მოუყვენარი, ჩქარს ცხოვრებას ჩვეული — თეატრშიაც ასეთივეა. ძველებური უშველებელი მონოლოგები მას მალე სწყინდება; მისი სწრაფლ მომუშავე ინტელექტი, გაღმასებული ერეგები ვერ იტანენ დიდხანს ერთისა და ამავე ადამიანის მსჯელობას, გინდ იგი მსჯელობა ფრიალ მოფიქრებული და მნიშვნელოვანი იყოს. დღევანდელი მასურებელი ჩქარს მოქმედებას არის მიჩვეული, ერთს წერტილზე დიდხანს ვერ ჩერდება. დრამატურგმა, სცენამ და მსახიობმა ამას ანგარიში უნდა გაუწიოს. სწორედ ამიტომ დღევანდელი პიესის კონსტრუქცია უნდა შეიცვალოს: რაც შეიძლება მოკლე რბლიკები, სწრაფი, თითქმის შეუწყვეტელი, მოქმედება, მთლიანი სურათი, სადაც ყოველი წვრილიანიც

კი შეხიმებული და შეფარდებულია ორგანიზაციულად მთავარ იდეასთან. ანსამბლი არა მარტო მსახიობთა შორის, არამედ უსიტყვო ნივთები-დეკორაცია, ავეჯი, ტანსაცემელი, ბუტფორია და სხვა ყოველისფერი შეფარდებული და შეხიმებული უნდა იყოს პიესის დადგმის საერთო გეგმასთან. ამიტომაც არის, რომ დღეს რეჟისორის ეძლევა განსაკუთრებული მნიშვნელობა და უფლება. და თუ ეს არის მთავარი მოთხოვნილება დღევანდელ სასცენო მუშაობისა, ცხადია, რომ ნამდვილი ნიჭიერი მსახიობი დღეს ის არის, ვინც სასცენო უკვლავს და უოველთვის ამ მთავარ მოთხოვნილებას აკმაყოფილებს ე. ი. უკვლავს და უოველთვის ანსამბლს ხელს უწყობს: დღეს მსახიობი უნდა დაფასდეს არ იმითი, თუ რა „ამპლუსს“ მქონება, ან რა როლებს ასრულებს, არამედ რამდენად იგი ანსამბლს უწყობს ხელს და რამდენად აკმაყოფილებს მოყვანილ მთავარ მოთხოვნილებას. როდესაც სახელოვანი მსახიობი სწორედ ამ გვარ მოსაზრებით ხელმძღვანელოს და გამოადის პატარა როლში, — არ ვიტყვით უმნიშვნელოს, რადგანაც ანსამბლისათვის უმნიშვნელო როლი არ არსებობს, იგი მართლაც დიდხელოვანი ხელოვანია და მხატვარი. ნამდვილი მსახიობი-პროფესიონალი ამას უსათუოდ ანგარიშს გაუწევს. იგი შეიგნებს, რომ დღეს სცენაზე საჭიროა კლდექტიური შემოქმედება — მუშაობა, იგი დარწმუნდება, რომ დღეს მსახიობმა ყოველგვარ როლს უნდა მოჰქიდოს ხელი, თუ კი ამით ანსამბლს ხელს შეუწყობს და სხვებთან ერთად მთლიან სურათს შექმნის.

ქართველი მსახიობი, რა თქმა უნდა, საერთო კანონებს ექვემდებარება. დღეს ჩვენ გვეყავს მსახიობი პროფესიონალი ე. ი. ისეთი პირი, რომელიც განსაკუთრებით სცენას ემსახურება. ყოველი პროფესია მოითხოვს განსაკუთრებულ ნიჭს, უნარს, სპეციალურ ცოდნას. ყოველი პროფესია, ვარდა ამისა, ჰქმნის ერთგვარ ფსიხიკას და ამასთანავე ერთგვარ პროფესიონალურ ეთიკას და ეს ეთიკა უსათუოდ უნდა ეთანხმებოდეს და გამოემდინარებოდეს პროფესიონალის უმთავრესი მოთხოვნილებიდან. უკვე ვსთქვით, რა არის დღევანდელი სასცენო მუშაობის უმთავრესი მოთხოვნილება, მასთან დამე შეგვიძლიან ვსთქვათ, ვინ უნდა ჩაითვა-

ლოს დღეს ნამდვილ პროფესიონალურ მსახიობად. ქართველი მსახიობის გაპროფესიონალიება, უნდა გამოცხადდეს, უმეტეს შემთხვევაში ამ გზით არ მიდის. იგი გარეგნულად თითქოს გაპროფესიონალია, მაგრამ მისი ფსიხოლოგია, მისი შეხედულება პროფესიონალურ მუშაობაზე ჯერედ ისევ სცენის მოყვარება, იგი უსათუოდ დიდ როლს ეპოტინება, იგი უსათუოდ განსაზღვრულ ამპლუსს ეძებს ან და სცენას ძველებურად უტყპის და იმ დღევანდელ მთავარ მოთხოვნილებას, რომელზედაც ზევით ვლაპარაკობდით, არავითარ ყურადღებას არ აქცევს. მას ჰგონია, ოღონდ კი დიდი როლი ითამაშოს, გინდა უშნოდ და უხეიროდ — ეს მისთვის უფრო ხელსაყრელია და ფასს უმატებს, ვიდრე პატარა როლის აღსრულებაში უტყუარი ნიჭი და უნარი გამოიჩინოს. ამიტომ იგი ხშირად ანსამბლის მოთხოვნილებით არ ხელმძღვანელობს. ახალგაზდა მსახიობმა თუ ცოტათი ფრთები შეისხა, უსათუოდ „ჰამლეტს“ და „მაკბეტს“ წაეპოტინება. ნამდვილი პროფესიონალი მსახიობი კი, რომელსაც დღევანდელი სასცენო მუშაობის ნამდვილი ალღო აქვს აღებული, უსიტყვო როლსაც-კი სიამოვნებით იკისრებს, თუკი ჰკრძნობს, რომ ანსამბლს ხელს შეუწყობს და მთლიანს სურათს თავისი მონაწილეობით შეავსებს და გააღამაზებს. და ვიდრე ჩვენი მსახიობი ამას არ შეიგნებს, ვიდრე ეს ძვალ-რბილში არ გაუჯდება, მის გაპროფესიონალიებაზე ლაპარაკი ნაადრევია.

ი. ჯიჯიაშვილი

თქითხმობიარება!..

აბნეულ-დაბნეული და გაპარტახებული ოჯახი, მიზრეულ-მიზრეული და მიყრილ-მოყრილი სახლ-კარი, შიშველ-ტიტველი და პატე-ახდილი ცოლ-შვილი, შემოუღობავი და ოათფხთა საღვური ფო... აი საკუთრება თვის-ცნობიერება დაკარგულ ადამიანისა. აი თვის-ცნობიერება კარის-კარ მოლოღილ და სასაცილოდ გამხდარ ადამიანისა!..

საზოხლარია არწივი, რომელსაც ეკარგება

თვითცნობიერება — იმედი თვითარსებობისა, იგი თავისსავე ნისკარტით იგლეჯს ფრთებს და ისპობს აღმაფრენას, ზეციური წმიდა ჰაერის სუნთქვას და დედამიწასთან სწორდება, დედამიწას ეკვრება!..

ასეთივეა საზოგადოდ ხალხიც, რომელსაც თვითცნობიერება ეკარგება!.. ვერც კი ასწრებთ გარემოზედვას, რომ იგი ჰკარგავს ნელო-ნელო, შეუმჩნეველად თავის ხალხოსობას, სარწმუნოებას, ენას, ტერიტორიას და ყველა იმას, რაც მას უსათუოდ უნდა ჰკუთნებოდა!..

დაბნელებულია ოჯახი, სადაც ლამპარი არ მოეპოებათ!.. დაბნელებულია იგი, ოჯახი, სადაც ვერ უფიქრიათ ლამპარი გაასუფთაონ და პატრუქი ხშირად უცვალონ, უსხან თან ზეთიც, როცა მას შემოაკლდება!..

თავის-თავის მცნობ ადამიანს, ხალხს, სწორედ ლამპარად მიაჩნია თავისი სამშობლო, რომელსაც გულმოდგინებით უვლის და ხელს უწყობს, რომ მან სინათლე არ მოაკლოს!

სამწუხარო და სავალალოა, რომ ქართველობა ასე ხასიათდებოდეს, მაგრამ მწარე სინამდვილე მაიძულებს და იწვევს ჩემს გულიდან ყველა ამას!..

ვიჩ. ჯიქია

დღეს ის არა ხარ!

ერთად ვიყავით. ნუ თუ არ გახსოვს მწარე წუთები, რომელიც ერთად განვიცადეთ!! კენესა ტანჯულთა შენ გულს გიკლავდა, სულს ვიწყლულვებდა; გამარჯვებული ხალხის ყოინა სიაშეს გვივირდა, ვაცისკროვნებდა. როს ჩაგრულთ მტერნი, გამარჯვებულნი, ჩვენსა ქვეყანას სწიწნიდენ, წვამდენ, — მახსოვს ცრემლები — შენი ცრემლები, ტანჯულთ წყლულთაგან ამონაჩქები, გიშერ თვალთაგან გადმოვლიდა... შენ არ იყავი ჩვენთან ერთად ფიცს რომა სდებდი ტანჯულ მოძმეთა მზავგრელ-მცარეველებს შებრძოლებოდი?!

დღეს ის არა ხარ! ყოფილი ქალი-ადამიანი დღეს მხოლოდ ქალად გადაქცეულხარ, ამ ქვამად შენი ტანის ნარნარი ხვეწნა და კონანა, კოპწიაობა სულ სხვას მოგვითხრობს, სხვას გვეუბნება. დღეს ის აღარ ხარ და ეს მიბურავს სულსა სევდითა!..

ლია ბახტაძე

კოვალიშვილი დ. არაყიშვილი

(მომავალ კონცერტების გამო. საზოგადო შთაბეჭდილება)

ორჯელ გეჰონდა შემთხვევა მოგვესმინა ბ. არაყიშვილის მშენებრივი სიმფონიური კონცერტები: პირველად 8 და 16 ივნისს, მეორედ დეკემბერში 1913 წ., როდესაც იგი საგანგებოდ მოწვეული იყო „ახალის კლუბის“ მიერ.

ის დღე, როდესაც ბ. არაყიშვილი პირველად გამოვიდა კონცერტში თავისი სიმფონიური ნაწარმოებით, ჩვენ მიგვაჩნია ქართულ მუსიკისათვის ისტორიულ დღედ, რადგანაც ამ დღეს ჩვენ თვით ვიყავით იმისი მოწამე, რომ ქართული მუსიკა გამოვიდა მთა-ბარის ვიწრო ბილიკებიდან და დაადგა იმ ფართო შარა გზას, რომელსაც მიჰყავს იგი ევროპიულ მუსიკასთან შესაერთებლად.

ამითი სრულიადაც არ მინდა იმისი თქმა, ვითომც ქართულ მუსიკის იდეალი მართა იმაში გამოიხატებოდეს, რომ იგი დაუახლოვდეს ამ შეუერთდეს ევროპიულ მუსიკას. სრულიადაც არა! ქართული მუსიკა ძალიან მძლავრი, თავისებური და მდიდარი შტო არის იმ ხისა, რომელსაც ჰქვიან მსოფლიო მუსიკა, და ძალიან სამწუხარო იქნებოდა ამ მრავალფეროვანი შტოს გაუქმება და რომელიმე ერის

მუსიკასთან შედლებმა. ჩემი სიტყვები იმ აზრით მოვიყვანე, რომ ამ დღეს ჩვენ მოვისმინეთ ქართული მუსიკის ის შემოქმედებითი საფეხური, რომელიც მას ნებას აძლევს თამამად მხარში ამოუდგეს ევროპიულ მუსიკას და მასთან ერთად, როგორც თანასწორი, განაგრძოს თავისი განვითარება.

აქ, რასაკვირველია, არ შეევხები იმას, თუ რამდენად შესაძლებელია, ან სასურველი ქართული მუსიკის განვითარება ქართულ ფორმებითვე, უცხო ტენიკის დახმარებლივ. ეს მხარე ევლენის ისტორიას და იმ ხანას, როდესაც ქართული მუსიკალური მეცნიერება, ანუ ტენიკა ზედმიწევნით გამოიკვლევა. ამ აზრს მომხრეცა ჰყავს და მოწინააღმდეგეც და ერთი მოწინააღმდეგეთაგანი მეც გახლავარ, რომ ქართული მუსიკა ვიწრო ფარგალში შეიზღუდოს, მით უფრო, რომ ეს შეუძლებელიც არის.

ის პირი, ანუ მადლით ცხებელი არსება, რომელმაც ქართული მუსიკა შესაფხურამდე აიტანა, რითაც გაუსწორა ტენიკით ევროპიულ მუსიკას და ამასთანავე დაიცვა ქართული ელფერი, — არის კომპოზიტორი ბ. არაყიშვილი.

ქართულ მუსიკას ბევრი შეზღობილება, როგორც ქართველი, ისე უცხოც... ზოგი მათგანი ზედ შეღვევია და შეხეთქებია, როგორც უთანასწორო ბრძოლაში დამარცხებული უკან დაბრუნებულია; ზოგს ბევრი უყვირია, მაგრამ, ვით მჩხავანა კატას, ვერაფერი გაუკეთებია; ზოგს, თუმცა რაიმე შეუძენია, მაგრამ აქამდის რაიმე სასურველი ნაყოფი, რომელიც დაც კაცს შეეძლოს შეჩერდეს და როგორც ქართული მუსიკის ნიმუში მსოფლო ბაზარზე გაიტანოს, ჯერ არავის გამოუღია. არიან ისეთი პირნიც, რომელთაც მუსიკალური განვითარება მიუღიათ, მაგრამ ამ პირთ ამასთანავე ერთად უარტესად განუვითარებიათ თავისი თავმოყვარეობა, გამხდარან ღმერთად და თავისი ყოყმანობა-განდიდებით სხვა მუსიკოსნი აბუჩად აუვდიოთ და საქმიდან განუღვენით.

უნდა აღვიაროთ ის შეშინებარტება, რომ ქართველი საზოგადოება მოუზნადებელია მუსიკაში და არ შეუძლიან ჩვენს მუსიკოსთ „რენტგენის“ სხივებით შეხედოს, ამიტომ იგი

ხშირად ზოგიერთ პირთა წყალობით შეცდომაში შედის ხოლმე ამა თუ იმ მოვლენის გამოკვევის დროს.

სულ სხვა პიროვნებას წარმოადგენს ბ. არაყიშვილი. ეს პატიოსანი მუშაკი 15—20 წელიწადია რაც უჩინრად, უყვირლად და სხვის გზაზე გაუხარხიბლად მუშაობს უცხო ქვეყანაში ქართულ მუსიკის აღორძინებისათვის და მის სკაში შეაქვს გემრიელ-ნაყოფირთაველი.

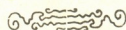
ამ ხნის განმავლობაში ბ. არაყიშვილი თანდათან მუშაობით ისე ვაიწაფა ქართულ მუსიკას და ევროპიულ თეორიაში, რომ მისი ახლანდელი რეპერტუარი უმშვენიერეს, სურნელოვან ვარდად გამოდგება მსოფლიო მუსიკის თავიულოში.

უნდა აღვიარო ჩემი პირადი დაკვირვება, რომ ქართული ეროვნული მუსიკა ისე ზედმიწევნით, ტენიკურად ფართო ჩარჩოში არავის ჩაუსვამს, როგორც ეს შესძლო ბ. არაყიშვილმა.

18 თუ მეტი წელია, რაც მე მის მოღვაწეობას (როგორც სხვებისასაც) თვალყურს ვადევნებ, მაგრამ ისეთი ნიჭის ზრდა-წრთენა, როგორც დიმიტრის, არავის გამოუჩენია და სწორედ ამით არის იგი ჩვენთვის დიდი განძი.

ეკრძოდ ბ. არაყიშვილის ნაზ ლირას და პედაგოგიურ ნაწერებს შემდეგ შევხები.

გ. საყვარელიც

შენიშნებთ ეგ. ნინოშვილის ბიოგრაფიის შესახებ

ეგნატეს პიროვნება იმდენად მნიშვნელოვანია მშრომელი სჯღის განვითარების ისტორიისთვის, მისი სჯელი ისე უკვდავია, რომ ამ ბოლო დროს აუცილებელ საქმიანებად გახდა ამ სსიქადლო მწერლის ცხოვრების შესწავლა და მისი საზოგადოებრივი სჯის უტყუვრად დასწრთება.

რამდენიც სხი ვადის, რამდენადღე ვწორდებით ეგნატეს დეზაყუი ანსკობის დროს, იმდენად თანდათან დამჯღება და იბრდება თანამედროვე საზოგადოების თვალში მისი ვონებრივი ნაღვაჯის სიდადა.

ეგნატე, თავდაბირეკვად თითქმის უკვლასაკან

შეუმჩნეველი, ჩემი მოდერნი, ჩემი მებრძოლი, მასწავლებელი და დამსწრე კლასიკური მუსიკის, დღეს თანდათან მდღე-მდღე იწევა და შესაფერის დაფარვას ზოგჯერ იმთავითვე, ვინც აქამდე აღმოცენდა უცხოეთში მას.

ჩვენ იმდენად უმადური გამოვლევით, რომ ამ სმარტულით ადამიანის ტანჯული ცხოვრების მთლიანად შესწავლას და დაფარვას მხოლოდ ახლად, მისი კარგადგომის ოცი წლის თავზე ვიკვებო ხელს.

ეს ზიარული ცნად, რასაკვირვებლად, ვერ შესძლებს თავისი სჯების უოველმხროვ გაშუქებას, რადგან სხვათა მასლის მოვრობებს, ვიჭირობ, კვლავ ჩვენი გულცილობა დაუხვდება წინ.

დღევანდელმა ბოვრობამ რამ შესძლეს ხანისრი სჯების ზინათლად შესრულებას, სჯიროთა უველამ დახმარება გაუწიოს მას, ვისაც რით შეუძლია.

ეგნატეს ნანობ-მეკობრები ჯერ კიდევ თითქმის უველად ცოცხლად. მისი კერძო მიწერ-მიწერად, უხდა ვიჭიროთ, ჯერ კიდევ დღევლი უხდა იყოს. თუ დღესვე არ მივაწოდეთ ბოვრობის დამწერს სჯიროთ ცნობები ეგნატეს ცხოვრებიდან რთვორც ჩვენი შესწავრებაში დახრჩილი, ისე წერილობით დღევლი, შემდეგ დრო თავისი უდმოებელი სევაით უველადიერს მისხობს და მით ისტორიის სმარტლიან მსჯავრს თავზე დგავატებს.

რთვორც გახუთების განცხადებიდან ჩახს, მასლები ზინადით ბოვრობის დამწერს უხდა ტეკნიკის. მასლის მოვრობების ასეთი წესი ვიჭირობ, უველად შემთხვევისთვის არ გამოიღება. ამ წესით უხდა შევარიბოს მხოლოდ ეგნატეს კერძო მიწერ-მიწერა, ხოლო მის ნანობობა და მეკობრათა მოვრობა-ნი, ჩემი ახრით, უმჯობესია წინდაწინვე ჟურნალ-გახუთებში გამოქვეყნდეს.

ამ უკანასკნელი წესის უზინატესობას, მოკლედ რომ გამოთქვათ, შემდეგით ანისახვრება: 1) გამოქვეყნებელი მასლად სმუდამოდ უცვლელად დარჩება, რომლითაც შემდეგ ბოვრობის შედეგად ექვლავ ისარგებლდეს. 2) თრ სხვადსხვად ზინს ერთი და იგივე მასლად შეუძლია გამოთქვას სხვადსხვადინაროდ, რაც ზიარულია გამოვარს, შეუმჩნეველად დაჩხა დავროვილ მასლადში, ის მორეს შეუძლია აღმოაჩინოს და გაშუქოს. შესძლებულია მორეს სულ სხვად მეთოდით მიუღვეს მასლას, თავისებურად დაამუშაოს და ახლად დასკვნას დაადგეს. 3) სიტუვირად და კერძო წერილების სმუალებით ვადა-

ცემული მასლად, ცხადად, მუდამ უფრო სუბიექტიური იქნება, ვინემ დაბეჭდილი. ამ უკანასკნელს ანგარაში უწვევს სხვებიც, ამომწებენ მის სისწორესობრუნდეს და შესაფერი შესწორება შეატეთ, როცა ეს სჯიროთ იქნება. გამოქვეყნებელი მასლად კი ეანიცილის მხოლოდ ბოვრობის პირად ვავლენას და დვას კრიტიკის გარეშე, რაც, რა თქმა უნდა, არას სსსურველია. 4) გამოქვეყნებელი მასლად დღევლიც რომ იქნას ერთ ადვილას, უხრჩველყოფილი მანინც არ იქნება მისხობისად და განდვკრებისაგან. ამიტომ სჯიროთა, რთვორც სხვაგვარად მიღებულა, ეგნატეს მიწერ-მიწერა სსბოლოდ ცალკე გამოიცეს. დაბეჭდილი მასლად თუმცა მისხობისაგან უხრჩველყოფილია, მარა ისიც კი დიდით სჯიროთა, რომ სხვადსხვად გამოცემებში გამოხეული მოვრობინა და შინაბეჭდილებინა ოდენმე მანინც ერთ გრებულად გამოიცეს. 5) დღეს, ტენიკური მისახრებით, ბოვრობის დამწერს შედეგას არ აქვს დავროვილი მასლად სავსებით ამომწეროს და ვრცელი ბოვრობა შეადგინოს, რადგან ეს ბოვრობათ უხდა მითავსეს წიგნი, რომელზედაც სევის-მიწერა უველად გამოცხადებულა და რომლის სივრცე და თესი უველად განსხვავრულია.

სსბოვრობათ მასლების გამოქვეყნებას დაბრკოლებას არ შეხვდება, რადგან განსვენებულ ეგნატეს მანინცადმანინც ფართო ნანობობას არ ქინდა და ამისთან ბუერი რამ უველად დაბეჭდილიცა. თუნდაც რომ ბუერიც იყოს გამოსაქვეყნებელი მასლად, მისინც ადვილად მითავსდება ის ჩვენს გამოცემებში, რომლებიც; მიმართულების განურჩევლად; ვიჭირობ, სსამოვრებით დაფთობენ ადვილს*).

თავისთავად ცხადად, რომ თავის მოვრობებს გამოქვეყნებებს მხოლოდ ისინი, ვისაც მართლად რამე მნიშვნელოვანი მასლად მოეპოება ეგნატეს ცხოვრებიდან.

დასსრულ სჯიროდ მიმანჩია ნინოშვილის მოთხრობათა გამოცემის სრულაქციო კომისიის უუნადღება მოვქციო ერთ ფრად მნიშვნელოვან გარემოქანს. ნინოშვილის ნაწერებში ბუერი ასეთი ადვილობრივი სიტუვები და გამოთქმინა არის, რომელთაც სხვად კუთხის ქართული ვერ გავიგებს; ამიტომ სსსურველია სრულაქციო კომისიამ ასეთი სიტუვი-

* ჩვენ დიდის სსამოვრებით დაბეჭდვით ჩვენს ჟურნალში სოველგვარ საჯულისხმო მოვრობას ეგ. ნინოშვილის შესახებ. რედ.

ბის ახსნა-განმარტება შეადგინოს და ჩაურთოს წიგნში, რაც ხელს შეუწყობს ძვირფასი მწერლის აზრების გაგრძელებას და შეთვისებს.

ქალბარა

P. S. ეს წერილი „ახალი ფიქრის“ რედაქციას მივუტარე დასაბეჭდად, მარა მან უზერხულიად სცნო მისი თავის ფურცლებზე გამოქვეყნებას.

ამ წერილში გატარებული სრულიად მარტობი და ანბანური ჭეშმარიტების არსებითად უარისყოფის, ვგონებ, რედაქცია ვერ იცისრებს. ამიტომ იძულებული ვარ პირში ჩაჩრდილი ბურთი ამოვაცდლო და ეს შეინაშენები უცვლელად მკითხველ სარგებლობას წარუვადგინო. თვით საქმის ინტერესი მითითოს, რომ ეს რაღაც „უჩინურულება“ რედაქციამ განმარტოს და მით შეძლვას მისცეს უვლას კარგველად და შეკნებულად ხელი შეუწყოს ამ მნიშვნელოვან საქმეს.

ქალბარა

ლიონარდო და-ვინჩი

„ბახუსი“ თუ „იონანე ნათლისმცემელი“ ფურცლები

„დამსეტვემ ცაო, დამსეტვემ;
 აჰა ვარ ჩემი თავითა;
 გულითა გურტეხელი,
 მოუღალავი მკლავითა...
 მტნებას ვერ შემსვლელინებო
 მოხლავავებულის ავითა!..— მღერის ჩვე-

ნი ვაჟა, და ეს სიმღერა, თითქოს განკუბო, ზედ მგოჭრლიდა რეხესანისს ხელოვანთა-ხელოვანზე

ლეონარდო ვინჩელზე, რომლის ძლიერს დასწრეს სულს ვერ შეარევედა ვერც დის რიზი, ვერც დღეა-მაწის მიქება, რაღც მით უფრო საკვარველია, რომ იგი იყო სუფინაროდან თანამედროვე. მართადაც, უკანასკნელმა არ განდევნა ხელოვნება, მაგრამ გადაშალა მის ქერით მთელი სამეფლოებლო სულიერ ცხოვრებისა, მიაგანა, რომ უმადლესი ანტონა ქრისტიანულ მხატვრისა—გადმოცემას არა გარეკას სამყაროსი, არამედ შინაგანისა, დასახვა არა თუ ხორციელ სიღამასის, არამედ სულიერისა. ესეთი იყო სუფინაროდან მითხრობილება, მაგრამ არ დაუმორჩილდა მას ლეონარდოს თავისუფალი ყლამა, რომლის გენიაში მთავარა თავი აღმოდინებებს ხსნის ცნობის მოვეარკობამ სვასებით, მის ოცნებებმა დიდებაზე და, დაურსრულებულ წინსვლელობაზე, ვნებით ღტოლავი სიღამასისადაც და ცოდნისადაც. ანტიური თეოლოგიისათვის დიონი ამბობს: „შუბლდებელია მოქალხობ ბობოს, თუ არა ხარ კუნატი ან ტბილი ღვიზოფა“. მიუხედავად ამის ლეონარდო არ მისდევს ბობოს გემოვნებას, ხოლო ზოგჯერ ქქმნის სურათს, რომელიც დამსახრათებელია ხსნის მის სულიერ თვისებისა.

ამ ვგარ ქმნილებასს ეკუთვნის „იონანე ნათლისმცემელი“ და „ბახუსი“, რომლებშიაც ღვთაებრივმა ოსტატმა მიიყვანა მხატვრობის ტუხნავ უმადლეს წერტილამდე. ანა, დაჯადქმრდეთ „იონანე ნათლისმცემელს!“ ფუჩფუჩს კელელები ევირებს მის მორგვალეულ მღერულ მხრებს და ვაკვირისკორ უფარავს ჩვილ განიან ღოკებს; თხლად შექმნისხული წარბები, გრძელი, ვიწრო ცხვირი, ჰატარ ნიკაპი— ეს მოგაკანებს ღელას; ტუჩებზე უთამაშებს შობავალ სიამოვნების მომასწავებელი მერთალი დიმილი; შკრდი, რბილ ნაოჭებით, მეტად ჩასუქებია; ხელებს კუნთების ჩრდილიც არ ეტობა; მარჯვენა ხელის ზემო ნაწილი, ნახად მორგვალეული, თან და თან ვაწროვდება იდაუეთან; მისი საღოკე თითი ზემოდაა აპრობილი (ამით ლეონარდო აცხადებს თავის სკუპტურ დამოკიდებულობას ქრისტიანობის იდეასთან). ეს ნათელი ხელი, ფანტასტორნად გამოხატული ბნელ ალაგზე, იგივე ჭიკონანდს სათუთად მოვლილი ხელია. ოღონო მოქცეული მთელი ტანი და კეპლუტად დახრილი თავი ღემონიურ სხის დიმილით ახდენს ნაზ ავტორნობის შობაქცედელობას. ახლად დახედით „ბახუსს!“ იგივე „იონანე ნათლისმცემელი“, ხოლო ვახის გეორგვიით და უორნის მტკნობი ხელში. „ბახუსის“ ეს თუ „იონანე“,

ეურნადსები ეს როდა; ნახს გამოაწვევს აქ მხოლოდ ის, თუ როგორ შექქმნს ლეონარდომ ესეთი „იოანე ნათლისმცემელი“, მდგრად ტანით, „იოანე“, რომელიც გავიდა უდაბნოში ასკეტურ მოღვაწეობისათვის; ან თუ როგორ გამოსახს ლეონარდომ „იოანეს“ ამ ვგარ ტანით და სხვის გამომეტყულებით, დმერთი, რომელსაც ძველი ქვეყნის წარმოადგენდა, როგორც რაღაც არა ჩვეულებრივს, თავ-დავიწყებლის მისიანულს ან ტრავიკულს, სულათ, რომელიც სკამაკად ანტურ ტანის მოქნილ სიმს და გამოიწვევდა მასში უსახფეროდ ლუთურ ხმას?

მართლაც, „იოანე ნათლისმცემელი“ დიდ ხსნს ეთო მოხერხებულ შარდად, შექმნილ მეტეორ თვალმძიქვის უადმი, მკრამ ხნდა აშკარა, რომ იგი ერთი სნანაზთაცანი გვერდა რენესანსის ისტორიის: ერთის მხრივ, ჭყარი, აღნიშნული თუმცა მოშორებით, თითა, აწორბილი ზეცას, გვიჩვენებს, რომ ხლდის უმრავლესამ შეინარუნს თავისი რწმუნებანი, ძველი ცხოვრება და, შეიძლება, გამოაჩინებს; მეორეს მხრივ, მასში გამოსახულია ფარული ნიაზება და მიზიდულობანი მოწინავე უმცირესობისა.

ლეონარდომ დრმად შეისუნთქა რენესანსის ჭყარი და შექქმნს „იოანეს“ ნამდვილი შვილი მისი, ისეთივე დადოვა თანამედროვე ხლდის და მხატვრის შორის, როგორც მას ჭქონდა ბუნებასთან; დადოვა, წარმოშობადა განმარტობულ სეირნობაში და სინტონდის თევაში. დიდ არს ძალა მისი, რადგან ამ რთულ საქმეში გამოაჩინა ის შორს მჭკრეტელობა, რომელიც, ლეონარდის სიტუკებით, შეადგენს მხოლოდ მინონტებულ უმცირესობის თვისებას.

დავ. კოლოსანიძე

კ რ მ ბ ა

კრება გაიხსნა ცხრა საათზე.
— ქალბატონებო! დაიწყო თავმჯდომარეობა.
ქალებმა სული განაბგს.
— დღევანდელი კრების მიზანი ყველას მოგეხსენებათ! დადგა დრო! დიახ, დადგა დრო

ბორკილების დამსხვრევისა!.. მონობის დათრგუნვისა! დაუკვირდით ქალთა დღევანდელ ცხოვრებას... შეხედეთ რა ხდება ინგლისში, საფრანგეთში, ესპანიაში, ამერიკაში... და მთელ მსოფლიოში. ოსმალებმა ქალბატონი ხმა ამოიღო, მოიგლიჯა ჩადრი და პირდაპირ, გაბედულად შეხედა თვლებში მამაკაცს... ეს არის პირველი, მტკიცე ნაბიჯი მონობისაგან განთავისუფლებისა! და თუ ოსმალები ქალი ასე მოიქცა, ჩვენ, ქართველი ქალები, ვიზე ნაკლებნი ვართ? ჩვენს ისტორიაში ქალებს პირველი ადგილი უჭირავთ... ნინო, თამარ და ქეთევან საუკეთესო მაგალითები სათნოებისა, ჰენორობისა და თავგანწირვისა... ჩვენც მათი შთამომავალნი ვართ!.. აქ საყვედური განაცხადეს—რატომ მამაკაცებიც არ მოვიწვიეთ ჩვენს კრებაზე! მთელის ჩემის არსებით პროტესტს ვაცხადებ ამის წინაღობდგ! როგორ? განა ჩვენ აღამიანები არა ვართ? ჩვენ-კი არა გვაქვს ინიციატივა? თუ ისინი უჩვენოთ კრებებს მართავენ და საქვეყნო საქმეს განაგებენ. ჩვენ რაღა ვართ?! კმარა ამოდენი მონობა! ქართველი ქალიც აღამიანია, მას აქვს საკუთარი კეკა, კანება, ინიციატივა და შეუღლიანი თავისი საქმეები თითონვე განავლო მამაკაცთა დაუხმარებლად! დადგა დრო ჩვენის თავისუფლებისა! ძირს მონობა, ძირს მამაკაცები!

დარბაზში საშინელი კვილი გაისმა და ასტყდა ტანის ცემა.

თავმჯდომარემ ღიმილით მადლობა გადაუხადა აღტაცებაში მოსულ კრებას და განაგრძო.

— მაშ ასე, ქალბატონებო! განავგრძოთ ჩვენ მიერ დაწყებული საქმე და ჩვენს თავს ჩვენვე ვუბატონოთ სხვების დაუხმარებლად... დღევანდელი პირველი კრება ჩვენ ვუძღვენიო ვშ. ნინოს ცხოვრებას... ამის შესახებ რეფერატის წაკითხვა მინდობილი ჰქონდა ქან ქეთევანს... ქანო ქეთევან, გთხოვთ!

თავმჯდომარე დაჯდა.
ქეთევან წამოდგა, თავმოშონებით და ამაყად გადახედა კრებას და გასრილდა კათედრი-საკენ.

გაშლია რვეული, ჩახებოლა, მოიდერა კეკლუცად ყვლი და დაიწყა:
— ქალბატონებო! დღევანდელი ჩემი რე-

ფერატი შეეხება წმ. ნინოს ცხოვრებას...

კრება სმენად გადაიქცა.

ზოგი შურითაც შეჭყურება ქეთევანს.

— ყველას მოგესხენებათ, როცა წმ. ნინო მსხეთას მოვიდა, იქ, გამოქვამულში ნახა ორი კერპი — არმაზი და ნამაზი...

— უიმი, ღუშკა, — პირველ რიგში წამოღდა ერთი ქალი, — უკაცრავად, სიტყვას შეგაწყვიტინებ, თორემ მერე დამაფიცლებია... იცი ტამოჩკა, მიუბრუნდა მის გვერდით მჯდომ ქორფლიან ქალს... ნამაზზე მომაგონდა, — ისეთი მშვენიერი მაზი მოლოგონია რაღეს, რომ ქორფლს, მზის დამწვარს ერთი წასმის მეტი არ უნდა... იმწამვე გადაჰყავს.

— რა, რაო? ჩაერიამეორე...

წამოღდა მესამე, უკანა რიგებში ყურები ატკვიტეს.

— აი, ახალი „მაზი“ რომ არის, როგორ არ იცი, რა ვქნა? კატო რომ იცხება.

— მართლა, ნახე, როგორ ჩქარა გადააქალა „ვენსუშკები“, и не замѣтишь, თუ ოდესმე ჰქონია... მერე რასა ჰგავდა!.. შეხედვა შეგეშინდებოდა...

— ისე რომ არ მოქცეულიყო, განა გიორგის თავს მოაწონებდა?

ლაპარაკი საერთო გახდა.

— მოაწონებდა, მე შენ გითხრა, გიორგი მისი სიყვარულით იზნდიბა.

— რა ვიცი, უერთმანეთთა ფეხს-კი არასად ადგამენ და...

— მისმა მზემ, კატოს მეტს არვის ეარშიყება!..

— რა სათქმელია, ქუჩა აღარ დაჩანა ქალაქში, რომ ტრფობის საგანი არა ჰყავდეს.

— ნუ გეშინიან, არც კატო აკლებს ხელს...

— მართლა, იმ ღამეს დავინახე, ავტომობილში ეჯდა ვიღაცეებს და ვერის ბაღები-საკენ მიაქანებდნენ...

— შენც ნახე? მერე როგორ მიკრდა გვერდზე ის უნამუსო უცხო მამაკაცს...

— ჩვენ რომ თავმოყვარეობა გექონდეს, განა ოჯახში უნდა მივიღოთ ისა, ან ხელი ჩამოვართავთ?

— არ მივიღოთ!

— ხელს ნუ მიცემთ!

— ხმას ნუ გავცემთ! ერთხმად დაიძახეს. მომსენებელი კათედრასთან აღარ იდგა, თავმჯდომარეც გაცხარებული ეკამათებოდა ერთ ლეჩაქიან ქალს.

ღარბაზში ზუზუნი ენმოდა, სიტყვებს ვერ არჩევდენ.

მსახურმა ანთებული ღამბა შემოიტანა.

— ეს რას ნიშნავს? რათ მოიტანე ღამბა? ჰკითხა თავმჯდომარემ.

— ღამის სამი საათი გახლავთ, ქ-ნო, საცაა ელექტრონს ჩააქრობენ, — უპასუხა მსახურმა.

— ქ-ნებო, კრება დახურულია! მიუბრუნდა საზოგადოებას თავმჯდომარე.

თავმჯდომარე ტაშის კერით დააჯილღოვდა. მოხსენების წკაითხვა შემდეგ კრებისთვის გადაიღო.

ვალ. შალიკაშვილი

მირი რა ვუყოთ...

რათ მოიღრუბლე, მერე რა ვუყოთ, რომ მარწყვის ბაგით კაცნა მოგაპარე,

მაშ ცეცხლის აღში რათ იწვის იგი, ან სხვას რათ აგზნებს სხივ-მოელვარე?..

ნუ თუ იმისთვის, რომ ზედ უწებებო დაადნო ცივი ლოცვები წმინდა, —

თუ კი ასეა, ეგ სიღამაზე რისთვის მოგეცა, აბა რათ გინდა?...!

ცვარნაძი

ღამაზ ქალს

ქალო! რარიგად გიხდება, ნაწნავი მსხვილი და ხშირი,

თუ ღღეს მზე ამკობს ნათელი, — შენ წარბ-წამწამი — ნახშირი.

მაგრამ ეგ შენი სიტუტფე არის მშვენიერა წამისა —

მე კი, მე სული მწყურნიან — დიდება უკვდავ ჟამისა...

მთის ნიაგი

„იასონის ოინებოი“

ვოდევილი ორ სურათად

მომხმედინი პირნი:

თეიმურაზ თეიმურაზის ძე თემურაზიძე — 68 წლის, ძალიან ნსხელი, მუტლიანი, მაღალი, თეთრ წვერულვა შებიანი. ჩოხა აცვია, პრტყელი ვერცხლის ქამარი არტყია, დიდი ხანჯალი და ხმალი; ყელზე ბაღდადი ახვევია, მაღალი ქუდი ჰხურავს.

ივანე — ამისი მხლებელი. შუანისი. ღარიბი აზნაური. ჩოხა შია. ხანჯალი არტყია, ხმელხმულია.

მაქსიმე — სასტუმროს მოსამსახურე

ალმასხანი — მოხუცებული აზნაური. გარეგნობით თეიმურაზს წააგავს.

ქეთევანი — ალმასხანის ცოლი, ოცი-ოცდარის წლის ქალია.

ალათი — ახალგაზრდა ქალი } ალმასხანის მოსამსახურენი

ოთია — ყმაწვილი ბიჭი } ალმასხანის მოსამსახურენი

ბიჭია } ხანში შესული აზნაურები.

ექვთიმე } ანჩილ ბარდიძე — ახალგაზრდა ჩოლოსანი, რეისორი, მსახიობნი, უბნის ზედამხედველი.

ს უ რ ა თ ი ბ ი რ ე ე ლ ი

სცენა: ოთახი სასტუმროში. ერთ მხარეზე ლოგინია, მეორეზე დივანი. შუაში კედელთან მაგიდაა; ზედ წყლის ჭურბულია წყლით და ჭიქა. რამდენიმე სკამი. ნახევარი კარი გაიღება და შემოვა **მაქსიმე**.

მაქსიმე. აი თუ მოგეწონებათ, ეს ცალიერია. (კარებში სურგით გამოხსნდება **ივანე**, ბუჭხე სურჯინა აქვს გადაკიდებული, ხელში ჩამადანი უკავია, მეორე ხელი გაშვებული აქვს წინ; ცოტა მოკუზულად მოდის უკან)

ივანე. მობრძანდი, ბატონო, მობრძანდი, მობრძანდი, შენი ქირიმე. (ივანე ნელანელა ოთახში შემოდის, სწრაფად მოტრიალდება და სურჯინა და ჩამადანს კუთხეში მიაწობს, კარებში გამოხსნდება ნაბადით **თეიმურაზი**. კარებში ვერ ეტყება, ქლომინობს, აწეება, მაგრამ ვერ შემოდის)

თეიმურაზი. იიმე... იიმე... იიმე (თან კარებს აწეება) იიმე, ივანე! ჰა, ივანე! (სიამოვნებისგან დაზარავის დროს ისვენებს და ხშირად ერთსა და იმავე სიტყვას იმეორებს)

ივანე. ჰაჰაი, შენი ქირიმე, დიდი კაცი ყველგან დიდია. კარებმაც-კი ვერ დაგეტიათ. (მოეშველება, მაგრამ ვერც აქვთ გამოჰყავს, ვერც უკან. **მაქსიმე** მეორე კარის გაღებას ცდილობს, მაგრამ არ იღება)

თეიმ. იიმე... იიმე... იიმე... ჰა, ივანე, ასე უნდა ვიყო გა...გაკვებულნი?

ივანე. ნაბადი შეიძებერ, ჩემო ხემწიფე, და მეცე უფრო შამეეტევი.

თეიმ. იიმე... იიმე... ივანე! ვერ მევიძებრე, თვარა კაი დაგემართოს. ხელები და თეძოები გაკვებებული მაქ. ღორი რო გევიკვებება ღობეში, ივანე, ღორი, ისე ვარ გა...გაკვებულნი.

ივანე. (მაქსიმეს) შენი სახელი, ჩემო? **მაქსიმე**. მაქსიმეა.

ივანე. ოო, ჩემო მაქსიმე! მომეხმარებ, ღმერთი შენ მოგეხმარება, ორივემ გამოგესწოთ და გაშეეტევა. (ორივე ეწევა ნაბადში. ივანე ცალფეხს კარს მიაბჯუნს და ისე ეხადება. თეიმურაზი უნებამთავრად კარებში, მაქსიმე და ივანე თავს ვეღარ შეიკავებენ და დაეცემან; თეიმურაზიც ზედ დაეცემა)

თეიმ. ოოხ, ოოხ, თქვე... თქვენი... ოჯახი კი დააქცია ღმერთმა, თქვენი ოჯახი. მომკალით ამხელა კაცი. (ივანე და მაქსიმე წამოხტებიან და წამოაყენებენ თეიმურაზს)

ივანე. (თეიმურაზს დივანზე სვამს) მოგიკვდა ჩემი თავი, ჩემი საწყალი თავი, ჩემო ბატონო! ეს რა ღმერთი გამოიწურა და ცოდე გამიდიდა! (ნაბადს მოსხნის) ხომ არაფერი გტყენია, ჩემო ხემწიფე!

თეიმ. (ძლიან ამობაიყენებს) აა-რაფერი... არაფერი.

ივანე. (მაქსიმეს) შე კაცი, ნელა უნდა გამოგეწია, რავა დეტეკე კამბეჩივით!

მაქ. (თავისთვის) თქვენი ოჯახი ამოავდო ღმერთმა, თქო დამიკარეს. (ფანჯეს) შენი ბატონის ამბავი შენ თუ არ იცი, მე საიდან მეცოდინება?

ივანე. (წერამის კალთაი) ვევიბლაჟ, შენმა მზემ! ჩემი ბატონი უბრალო ვინმე არ გეგონას,—მეგას მთელი კანკასია იცნობს, შენმა სიცოცხლემ.

თეიმ. (მაქსიმეს) არა, ამას არ მეველოდი ჩემო, ჩემო... შენი სახელი?

მაქ. მაქსიმე გახლავთ.

თეიმ. ჰო, ჩემო, ჩემო მაქსიმე! ამას არ მეველოდი შენგან. ქალაქში ამხელა კაცი ჩამევედი და რაღა აქ შამომიყვანე კ...კატების საძრომილაში?

მაქ. (მიხედ-მოხედვას) თუ არ მოგწონთ, ბატონო, სხვა ოთახში გადავიყვანო.

ივანე (სსჩარათ) რას მასხარაობ, შე ოჯახაშენებულის შელო, გინდა, რომ კიდევ კარებში გავიკვებოთ?

თეიმ. ოჰ, აქიდან ღმერთმა ნულა გამიყვანოს ახლა, აქაც ძლივს შემოვედი. (მუხტელ-ზე სეფს ისეჟმს) ფა...ფაში გამისკდა ღარძე (ამაბათყინებს), მარა ე, ე კარები, კარები უნდა გავგვანიერებია.

მაქ. ამის გამკეთებელს ასე გაუტკებთ ბატონო! ბევრი ხალხი ყოფილა აქ, მარა ამისთანა საქმე ჯერ სხვას არ დამართნია.

ივანე. იიმე, შე კაი კაცო! სხვა და ჩემი ბატონი ერთია? თეიმურაზ თეიმურაზის ძე თეიმურაზიძე მთელ კანკასიაში მეორე აღარ არი, ჩემო მაქსიმე, მარა გული სწორეთ ნურაღის ნუ დაწყდება, შენმა სიცოცხლემ.

თეიმ. (ეშში შესული) აჰაი დედასა! (ზე-ზე წაბადვებს და ქულს მოახდის) დაბებრდი, თვარა ჩემთან ვაჟ...ვაჟკაცობას ვერაინ დეიკვებდა. (დაჯდება და დინჯებს შემადგამს)

მაქ. (თავისთვის) კაი ღმერთმა შენ მოგცეს, კაი ვაჟკაცი ახლა შენ იყო, კოლოტს მიგიგავს მუცელი.

ივანე. რამ დავაბერა, ბატონო. აჰაი დედა ჩემის ღმერთსა! ბარე ორსა და სამ ახალგაზრდას ჯობიხარ კიდე, შენი თავი ნუ მომიკვდება.

თეიმ. (მკლავებს დახსრევს) ჰოო, არც

ისე მოტეხილი ვარ ჯერ; მაგრამ, მაგრამ მაინც.

მაქ. (თეიმურაზს) ხომ არაფერს მიირთმევთ, ბატონო, მოგზავრობამ მოშეება იცის.

ივანე. მაქსიმე, შენი ჰირიმე, ბატონ თეიმურაზს ძალიან უყვარს სუკის წვადი, წითელი ღვინო და ზუთხი ძმარში გაკეთებული. (თავისთვის) გვბატეობს და რა შენადლეება!

მაქ. (თეიმურაზს) რაც გენებოთ, ბატონო, რანიარი საქმელი ან ღვინო გინდოდეთ, ზაკაზი მიბრძანეთ და ამ სათში მზათ იქნება.

თეიმ. (დომილით) იიმე, იიმე, ჩემო... ჩემო... სვიმონ! სა...სადაური ხარ შენ, ჰა, სადაური?

მაქ. მაღლაკელი, ბატონო!

ივანე. იიმე, შე კაი კაცო, მეზობელი ყოფილხარ თითქმის ჩვენი.

თეიმ. ჩვენებური ყოფილხარ, იმერელი. მეც იმერელი აზნაუშვილი ვარ, დიდებული აზნაურიშვილი თეიმურაზ თეიმურაზის ძე თეიმურაზიძე. რომ გადმოიკლავები კორტოხს, იკითხე: ვინ არი ქუთუთისის გუბერნიაში დი...დიდებული მამულიშვილი და აზნაუშვილი თქო, ყველა გეტყვის: თეიმურაზ თეიმურაზის ძე თეიმურაზიძეა. არა, ივანე?

ივანე. იიმე. ბატონო! მერე კანკასიაში გავარდნილია შენი სახელი და ხმა, შენმა სიცოცხლემ.

თეიმ. ჩემო, ჩემო სვიმონ.

მაქ. (დომილით უსწორებს) მ.ქსიმე გახლავარ, ბატონო!

თეიმ. ჰო, ჩემო, ჩემო მაქსიმე! არ გავიგონია განა ჩემი სახელი?

მაქ. არ გამიგონია, ბატ...

ივანე. (გააწვევტილებს და დაბადი ხმით) კი გამიგონია თქო, კი თქო, თვარა ეწყინება.

მაქ. (ჩქარა) კი გამიგონია, ბატონო, რაღა არ გამიგონია!

თეიმ. (გაუფიქრებლად კალთაი) ჰოო, რაღა არ გავგვინება! (უცებ სსე შეეცვლება) ჩემო... ჩემო სვიმონ.

ივანე. მაქსიმე ქეია, ბატონო, მაქსიმე.

თეიმ. ჰოო, ჩემო მაქსიმე, ის ხომ არ გავიგონია: თეიმურაზი დაბებრდა, გამოყრუვდა და ახალგაზრდა ქალი შეირთოვო!

ივანე. (მაქსიმუს ჩუმად უძახის) არა თქვა, არა თქო.

მაქ. მაგისტანა არაფერი გამიგონა, ბატონო!

თეიმ. არც ის გაგიგონია, თეიმურაზის ვაჟიშვილი სხვისი შექმნილიაო, ჩემო... ჩემო...

ივანე. (გააწყვეტიანებს) იიმე, იიმე! რა ვეკადრება, ბატონო, შენი ჭირიმე იმის საჭევეწონთ გამოტანა, რასაც ჭირიკანა დედაკაცები იტყვიან? (მაქსიმუს) აბა შენი ჭირიმე, ჩემო მაქსიმე, მოგვიტანე ზუთხი, წვადი, ღვინო, რაც თავიდათავი იყოს და შენც ქე მოგვიჯექი გვერდში, აქ შენი სტუმრები ვართ და ჩვენსა რო გვეწვევი, ქურის თავზე გავიშლი სუფრას მარაწი, შენ ნუ მომიკვდები. (მაქსიმე გადას)

თეიმ. დავახსი ჩემ მტრებს თავსხლაფი ჰა, ივანე!

ივანე. კი ბატონო, კი, შენი ჭირიმე; მეც დავახსი იმათ თავსხლაფი, თქვენმა სიცოცხლემ.

თე მ. დაბერდაო, დაბერდაო, ჰა, ივანე, და ვერ მოვაგველე თვრა...თვრაშეტი წლის გოგო?

ივანე იიმე, მერე რა ქალი, შენი ჭირიმე, სწორეთ რო მოწყვეტილი მარსკლავია, თქვენმა სიცოცხლემ.

თეიმ. სიბერისაგან კუკუხოს ველარ ანძრევსო და ხო გამოვავორებე წლის თავზე კი ვაჟიშვილი, ჰა, ივანე!

ივანე. იიმე, მერე რა ვაჟიშვილი, შენი ჭირიმე, პირწავარდნილი მამათქვენი, თქვენმა სიცოცხლემ, პირწავარდნილი მამათქვენი, დაადგა იმის სულს ნათელი.

თეიმ. ჰა, ივანე, ერთი შენ მითხარი, თუ მართლა დაბერდი და კუ...კუკუხოს ველარ ვანძრევე, ვაჟიშვილი რითი გამოვა...ვაგორებე ჩემს... ჩემს მარგალიტას?

ივანე. იიმე, რა ვა, ვეკადრება, შენი ჭირიმე, შენი სიბერე ვისგან თქმულა, მარა მტერი, ჩემო ბატონო, მტერი, თქვენმა სიცოცხლემ.

თეიმ. ჰოო, ივანე, მტერი, მტერი. სულ, სულ მტრის ბრალია.

ივანე. შენისთანა დიდკაცს დადევს მტე-

რი, ჩემო ხემწიფე, თვარა მე აბა ვის გავახსენდები!

თეიმ. კი ვიცი, ჩემო... ჩემო ივანე, ვინც მიმტრო, სულ ჩემი ბებერი დისა და სიძის საქმეა. ეგონათ: თეიმურაზი ჯიქოდ გადავიდა და ჩვენ დაგვრჩა იმისი საცხოვრებელიო, მაგრამ ღმე...ღმერთმა სხვაანირად ინება, ვენაცვალე ი...იმის სახელს. მაშინ რო ვედარას ვახსენებ და ვითამ ჩირქი მამსხეს, ჰა, ივანე, მამცხეს: ვაჟი მაგისი კი არა, არ...არჩილ გუნცაძის, გუნცაძისააო, ჰა, ივანე!

ივანე. რა ვა ვეკადრება, შენი ჭირიმე!..

თეიმ (გაჩხარებულად ზეზე წამადგება) ჰა, ივანე, თუ...თუ მართლა არჩილისაა, მა...მამაჩემს რანაირათ გამეგებენა, ჰა, ივანე!

ივანე. რა ვა ვეკადრება, ბატონო, პირწავარდნილი მამათქვენი, თქვენმა სიცოცხლემ,

თეიმ. (დაჯდება) ჰა, ივანე, გასკლონ ახლა, გასკლონ ჩემი მტრები გულზე, ჩემი და დარეჯანი და სიძე ი...ისონი.

ივანე. ყველა თქვენი მტერი და მოლატე ღმერთმა ზედ შუაზე გატკვილიცოს, თქვენმა სიცოცხლემ.

თეიმ. მე რომ ჩემი მარგალიტა მომეხვევა ხოლმე, ივანე, და ტუ...ტუჩებში, ტუჩებში მაკოცებს, ჩემო მურკაო, ჩემო მურკაო, ჩემო... ჩემო მაშკა ღორივო, ყველა ახალგაზრდებო შენ... შენ გენაცვალისო, ჰა, ივანე.

ივანე. საგანგებო რამე ქალია, თქვენმა სიცოცხლემ, საგანგებო.

ავ. კახიანი

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

მ ზ ი ს კ ე ნ...

მზისკენ მივალ, მზეს ვეძებ,
მზისაგანვე შობილი;
მზეა ჩემი ხატება,
ჩემი მუზის დობილი.

* *

მზის სიყვარულს ფიქრათ ვქსოვ,
მზისავ აღმაფრენითა,
მზეს მზისათვის ვლოცულობ
მზის სხივების ენითა!

იკნა ფშაველი

გ უ ლ გ უ ლ ს

სიყვარულის მგოსანო,
კურთხეულო ზენითა,
ოცნებისა ფრთოსანო,
ჯადოსანო სმენითა,—
გამაგონ შენი ხმა,
მაგ მოშაქრულ ენითა
და წარიღე გულის-თქმა
შორს... შორს აღმაფრენითა!

მეც შენებრ ვარ დასჯილი,
საესავო სულისა,
მეც შენებრ მწვეავს სახმილი,
სევდა სიყვარულისა;
მაგრამ ვინ განმიკურნოს
მე, იარა წყლულისა,
შეგება ვინ დამიბრუნოს,
სიყრმის გაზაფხულისა?

შენ, თუ ზეციურ გზებით,
ამუსიკებ ენასა,
სანეტარო ჰანგებით,
ჰხიბლავ არსთა სმენასა—
მეც მასწავლე, რომ სულით,
შევეურთდე ზენასა,
მღერით გაყვე-გამოგყვე,
ცრუ საწუთროს დენასა!

ვიცი, მალხაზო, ჩენი
სიციცხლე ერთგვარია:
ხორცსა ჰკლავს მიწის სენი,
სული—ცას აბარია;
მაგრამ შენი სოფელი
უღარდელი, წყნარია,
ჩემი—(ცეცხლის მშობელი
და, ვით ელვა, ჩქარია!

მე მიყვარს ეს სიქარე:
ცვლა დღისა და ღამისა,
სიყვარული ტკბილ-მწარე,
ტკობა ყოველ წამისა;
საყვარელთან ლაღობა,
ჩქერა ენების ნამისა,
გრძნობის ხმათა ვაღობა,
სიცილქე სიამისა...

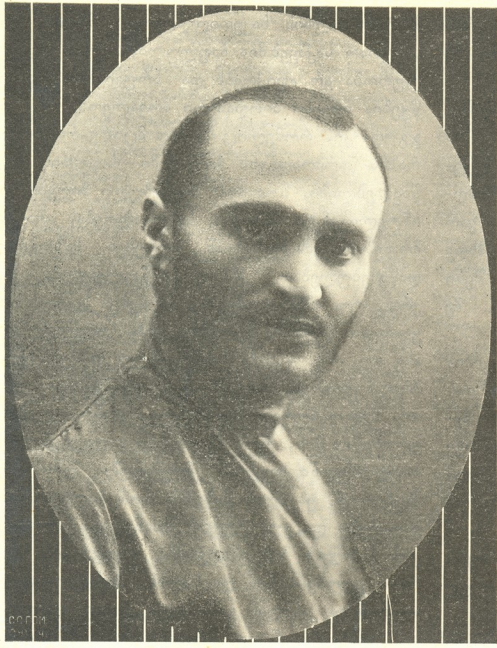
სიზმარივით მიფრინავს
მაშინ, ეტლი ჟამისა!

და ვაზისა ჩრდილებში,
როცა შენი ხმა წყნარი,
კენესი ამ ჩემს ფიქრებში,
ზეციური, ნარნარი,—
თვალთ წინ მიდგება სახე
სიყვარულის, დამწვარი:
არ თავდება სამოთხე,
არ სჩანს კიდე საზღვარი...

მაშ მასწავლე!.. და ვფოცავ:
სულს სიამით ავაფრენ,
სათნოებს დავიცავ,
სიმაართელსა აღვადგენ
და ტკბილ სიციცხლის ხმასა,
კილით-კიდეს მოვაფენ...
მაშინ მთელ ქვეყანასა
შენზე უკეთ მოვალხენ!

განა მე-კი არ ვიცი,
მაგრამ ტყვე ვარ სოფლისა:
არც სიყვარულის ფიცი,
არც აღერსი მშობლისა!
აქ ბატონობს სურვილი,
ყველა ყრუ და ოხრისა
და მით შრება წყურვილი,
ზეცის მუშის ოფლისა!..

ეჰ, ბუღბუღო, ბუღბუღო,
კურთხეულო ზენითა,—
მიძმე, ერთად ვიმღეროთ,
ერთი ხმით და ენითა:
სანეტარო ჰანგები,
ხალხს ვასმინოთ სტვენითა,
გაუეჭარვოთ დარდები,
აღუამაღლოთ სმენითა
და, დროს გავეყვით ვაღობით
შორს... შორს, აღმაფრენითა!

Handwritten signature in cursive script.

მისი ნაწერების გამოცემის გამო

ხეალ, 2 ივნისს

დრამ. საზ-ის საღამოში მონაწილეობენ

მომღერალი ი. სარაჯიშვილი

ლოტბარი

ი. ფალიაშვილი

მომღერალი

გ. ღვინიაშვილი

მეფე მგონანი

ინდოეთის მბრძანებელს უზომოდ უყვარს თავისი სატრფო, მზეთუნახავი სეტარება.

„შეიქმენ მგონად, რომ შენი სიტყვა ქვასაკ-კი ცრემლს ჰგვრიდეს, მიშოენე ხელუხლებელი მარგალიტები და მაშინ ვიქმნები შენი“ — უპასუხა ნეტარებამ, როდესაც სახელგანთქმული მეფე თვალცრემლიანი, მუხლმოდრიკილი სიყვარულს ემუდარებოდა.

ნაღვლიანი, ჩაფიქრებული დადის თავის დიდებულ დარბაზში ინდოეთის მბრძანებელი. ერთს დროში ლამაზი, ახოვანი, ახლა მოჩვენებას დაემსგავსა. აღარაფერი ახარებს მას. ძხლებდენი-კი დაითხოვა, არ ჰსურს ადამის მის ნახვა.

საღამოს ჟამია. მომხიბლავი, ტკბილ დარდების მომგვრელი, მისის საღამო. ნაღვლიანი დადის თავის ბაღში ინდოეთის მბრძანებელი.

გაგეებით უყვარს თავისი სატრფო — მზეთუნახავი ნეტარება; სიცოცხლეს ურჩევნია მასთან ყოფნა, მასთან აღერსი, მაგრამ როგორ გახდეს მგონად ან როგორ იშოენოს ხელუხლებელი მარგალიტები?

კარგა ხანი იარა მეფემ ბაღში. უტბად ერთს კუთხეში მოხუცი შეამჩნია. შეკრთა მეფე. თვალგებ-ჩაეარდნილი, სახე-გაყვიითლებული, ძონძემში გახეული მოხუცი მოჩვენებას უფრო ჰგავდა, ვიდრე ადამიანს. ინდოეთის მბრძანებელს მის გვარი არა ენახა რა თავის სიცოცხლეში.

— ვინ ხარ, მოხუცო? ან ჩემს ბაღში საიდან გაჩნდი? ჰკითხა გაკვირებულმა მეფემ.

— დიდებული მეფე, ჩემი სახელი არაფერს გეტყვის, თუმც კი ყველა მცნობს: მე ტანჯავა მქვიან.

— მერე რად მოსულხარ აქ, ჩემს ბაღში, ჩემთან?

— მეფე, თუმც ჩემთან მყოფი ჩემს წყევლაშია, მაგრამ თუ ვისმეს ჰსურს, უნდა მიაღწიოს თავის მიზანს, ის შემცდარია. მე ვარ მკედელი, მხოლოდ სულია. შენ გინდა ვახსნე მგოსანი, მაგრამ თუ მე არ გადავადნე შენი სული და გული, მიზანს ვერ მიაღწევ. მე მსურს გიშველო.

მეფემ პასუხის გაცემა ვერ მოასწრო, რომ ტანჯავა ჩაჰკიდა ხელი და გაიტაცა შორს, თავის საბრძანებელში. მთელი ღამე დაჰყო მეფემ ტანჯვის სამეფოს. დილის რიგრაგუნდ იგი დაბრუნდა თვის სასახლეში. გზაში შეჰხვდა თავისი სატრფო, მშვენიერი ნეტარება, მაგრამ ის იყო მეფე აღელვებული ნახულით, რომ ვერც კი შეამჩნია. ნეტარებამ გააჩერა მეფე და ჰკითხა მიზეზი. მეფემ უამბო ყოველივე, რაც კი იმ ღამეს ნახა და იგრძნო...

... და მოთხრობა მისი იმდენად ლამაზი და ამბოღოვებული იყო, რომ თვით მეფეს ცრემლი სდიოდა და ეს ცრემლები, მარტოტებად ქექულნი, ნეტარებას ფერხით—ფიანდაზად ეშლებოდნენ.

მხოლოდ მაშინ დააჯილდოვა ნეტარებამ ინდოეთის მბრძანებელი.

ლევ. ვარსიაშვილი

სატიანსტრო ხელოვნება ქართლში

ხშირად, ძლიერ ხშირად მოჰკრავთ ყურს საყვედურებს ქართლელთა უკულტურობაზე, თანამედროვე ცხოვრებიდან ჩამორჩენაზე და ბევრს სხვას, რასაც იშვიათად გაიგონებთ სხვა მებზობელ ხალხზე. ყოველივე ეს იმისი ბრალია, რომ ქართლში, რომელიც ყველა კუთხეებზე უფრო მეტად თხოულობს კულტურის შთანერგვასა და განვითარების საზრდოს, მეტად ზარმაცი და ინტრიგანობით გამსჭვალული ინტელიგენცია სცხოვრობს, ძლიერ მცირე რიცხვის გამოჩაკლისით; ყველა, ვისაც-კი შეუძლია საზოგადო ასპარეზზე თამაშად გამოსვლა და მე-

ზობელ ხალხის საკეთილდღეოდ შრომა, ის საკუთარ საქმეებშია ჩაფლული, ხალხის უკულტურობა არ აფიქრებს და სრულებით დაიწყებია თავისი პირდაპირი მოვალეობა. მეორე ჯგუფი-კი, რომელიც მეტად მცირე-რიცხოვან რაზმს წარმოადგენს ქართლში—სოფლის მასწავლებლები, სოფლის შეგნებული პირები და ინტელიგენტი ქალები, საზოგადოებას თავგამოდებით ემსახურებიან, აარსებენ საზოგადო დაწესებულებათ, ხსნიან სასწავლებლებს, საკრედიტო ამხანაგობებს, აარსებენ სცენის მოყვარეთა წრეებს, წელებზე ფენს იღამენ და ასე თუ ისე, ყველა სასარგებლო საქმეებს ხელმძღვანელობენ, მაგრამ ამ ჯგუფს ხშირად ისეთი ხელოვნურად შეთხზული დაბრკოლებანი ელობებთ წინ, რომ მეთაურნი ძალაუვნებურად იძულებულნი ხდებიან მოქმედება დროებით შეაჩერონ. ეს არის მიზეზი, რომ ხალხის განვითარება და კულტურის შთანერგვა ქართლში კუს ნაბიჯით მიმდინარეობს: პროგრესს რეგრესი ელობება წინ და ხალხს პირველყოფილ ადამიანთა კანიდან გამოსვლა ვეღარ ეღირსა.

ინტელიგენციის ერთი ჯგუფი ამ ბოლო ხანებში მაგარად მოეცა ქართლში სათეატრო ხელოვნების გავრცელებას და ბევრ ადგილას დაარსდა: დრამატული საზოგადოებანი, წრენი თუ სცენის მოყვარეთა ჯგუფნი.

აქ აღწუნსხვად უფრო თვალსაჩინო პუნქტებს სათეატრო ხელოვნებისას ქართლში, სადაც მან ცოტად თუ ბევრად ფეხი მოიკიდა და ცოტათდენი ნაყოფიც გამოიღო.

დაბა ბორჯომში—ეს მესამე წელიწადია არსებობს დრამატული წრე, ადგილობრივი და რამდენიმე სოფლის მასწავლებელთა თაოსნობით შემდგარი. აქ შემქნილი აქვთ ისტორიული ტანისამოსები, რეკვიზიტა და დრო-გამოშვებით სდგამენ იაფ-ფასიან წარმოდგენებს. ამას ხელს უწყობს ორი, მშვენიერ დეკორაციებით მოწყობილი, სცენა: ერთი მინერალურ წყლების პარკში,—დიდი მთაერისა,—და მეორეც ადგილობრივ საზოგადო საკრებულოში, სადაც ყოველგვარი პიესის დადგმა შეიძლება. თვით წრე ინეთიერად ღაბობია, არც რიგიანი სცენის მოყვარენი ჰყავს, მარა მინც ხალხს გონებრივ საზრდოს აწვდის და ასე თუ ისე სულდგმულობს.

დ. სურამში—ამ ოთხი წლის წინად, ბ. გ. შალიბაშვილის თაოსნობით დაარსდა დრამატული საზოგადოება, წევრადც ბევრი ჩაეწერა და პირველ ხანობაზე საქმე მშვენიერად მიდიოდა: სისტემატიურად სდგაოდენ შინაარსიან პიესებს, ეხმარებოდნენ ადგილობრივ საზოგადო დაწესებულებათ, მოსწავლეთ ახალგაზრდობას და უფრო თვალსაჩინო ადგილს დიკავებდა; რომ გამგეობაში ინტრიგას არ ეჩინა თავი ბოლოს პირად კინკლაობას დაედო მსხვერპლად ეს სასარგებლო დაწესებულება. დღეს, თუმცა ოფიციალურად ისევ არსებობს გამგეობა, მარა ფაქტურად არ-მოქმედებს და კარგა ხანია სისხან დადგმული წარმოდგენა არვის უნახავს.

დ. ხაშურში — აპრილში 1913 წ. სცენის მოყვარეთა და საზოგადოების ერთი ნაწილის შეერთებულმა კრებამ დაადგინა დრამატული წრის დაარსება, შემომუშავა, დადასტურა შესაფერი წესდება და მაშინვე აღძრა შუამდგომლობა, სადაც ჯერ იყო, მის დასამტკიცებლად. თბათვეში იმავე წელს—საზოგადოებამ მიიღო წესდება, ამოირჩია ინტელიგენტ პირთაგან შემდგარი გამგეობა, შეაკავშირა პირობით სცენის მოყვარეთა საუკეთესო ძალები, მოიწვია თბილისიდან მსახიობი ქალი და შეუდგა მუშაობას. თუმცა წრეს საკუთარი სცენა არ

გაღო დაწესებულებას გაუწია წრემ დახმარება. ათი თვის განმავლობაში 20 წარმოდგენა გაიმართა (რამდენიმე სახალხო იაფ-ფასიანიც) და არც ერთ შემთხვევაში მოთამაშე სცენის მოყვარეთ თავინთ მოვალეობისათვის არ უღალატნიათ, იმის და მიუხედავით, რომ არც ერთ შემთხვევაში რიგიანი ხელმძღვანელი-რეჟისორი არ ჰყოლიათ. წრემ შეიძინა ისტორიული ტანისამოსები, იარაღები, ინვენტარი და ბევრი საქორა რეკვიზიტი. პირველ ხანობაზე საქმე მშვენიერად მიდიოდა, მაგრამ, საუბედურად, აქაც იჩინა თავი ჩვეულებრივმა სენმა. გამგეობის ზოგიერთა წევრს მოსწყენდა მუშაობა, წარმოდგენებმა იკლო, გამგეობა და სკენის მოყვარენი ჯგუფებთა დიკვენენ და წრის მოქმედება დროებით შეჩერდა. თუმცა ხსენებულ წრის გამგეობა ოფიციალურად არ გაამდგა, მაგრამ ფაქტურად არას აკეთებს და თუ განახლება არ მოხდა, წრეს ვაკოტრება მოელის. საბედნიეროდ, ხაშურის სცენა მეტად კარგი მომზადებული და შეგნებული ელემენტებისაგან შესდგება და ი ამით გადასწყვეტეს გამგეობის გადახალისება და ამ მოკლე დროში წრე ხელახალ მოქმედებას დაიწყებს. ხსენებულ წრეს ჰყავს ამ ეამდ 50 წევრი და 20-მდე სცენის მოყვარე.

დ. ხაშურის ქართულ წრის გამგეობა და სცენის მოყვარენი

პირველ რიგში უკან სდგანან მარჯვნიდან მარცხნივ: გ. ვეზირიშვილი, გ. ლევდარიანი, ა ქუთათელაძე, ს ლევდარიანი, სტ. ნოზაძე (ფონ-ტეფო), გ. ჯაფარიძე, ა. კორძაია, ვ. ტყეშელაშვილი და პ. რუსია. მეორე რიგში სხდან: თამ. დავითაშვილი, მ. რატინისა, კ მწლადე, მ. რატინი (გამგეობის თავმჯდომარე), თ. აფხაზიშვილისა, ტრ. ჯაფარიძე და დ. ჯუღელი. სულ წინ სხდან: ვ. გოგიშვილი, ნიკო სიხარულიძე (მდივანი გამგეობისა), ს. სიხარულიძე, ელენე ნოზაძე, ვ. კვალიაშვილი, ან. ტელიძე, ნ. თევდორაშვილი და მ. კვალიაშვილი.

მოგეობოდა, მარა სამაგიეროდ აქ ორი სცენა არსებობს: ერთი ჯაფარაშვილისა და მეორეც რკინისგზის საკრებულოსი, სადაც სისტემატიურად იმართებოდა ქართული წარმოდგენები, ხალხიც ბლომად ესწრებოდა და ბევრს საზო-

ქ. გორში—(რომელიც ითვლება მთელი ქართლს ცენტრად და დედა-ქალაქად) არსებობს რალც დრამ. წრისა თუ გამგეობის მინაგვარი საზოგადოება, სცენის მოყვარენიც მოიპოვებინან, შესაფერი სცენაც, მაგრამ მუშაო-

ბა არა სჩანს და ძლიერ იმეცითად იღმის წარმოდგენები. ერთის შეხედვით თითქოს ინტელიგენცია ბევრია იქ, მცხოვრებლებიც და კულტურული დაწესებულებებიც, მაგრამ სათეატრო ხელოვნებამ ვერ მოიკიდა იქ ფეხი და, ცოტად თუ ბევრად რიგიან პიესებს, ისევე თბილისიდან ჩამოსული მსახიობნი თუ აღირსებენ ხოლმე გორველებს.

დ. ცხინვალში—არსებობს სცენის მოყვარება წრე და რაც შეეფერება მიყარდნილ პროვინციას, საყვედურს ვერ შევახედრებთ უმოქმედობაზე: აქ შეძლების დავგარად მართავენ ქართულ წარმოდგენებს.

ესევე იოქმის დანარჩენ დაბა-სოფლებზე და თუმცა უმეტესობას არა აქვს არც სცენა და არც სხვა მოწყობილება, მარა ზაფხულობით, როდესაც მოსწავლე ახალგაზრდობა თავს იყრის სოფლად, კავშირდებიან, ხშირად უქალობისა გამო, თვით ვაგები ასრულებენ ქალების როლებს და ამნარად თვითონ წარმოდგენას მინიკ აწვდიან ხალხს. რა თქმა უნდა, აქ შინაარსიან და სასარგებლო პიესებზე მეტია ლაპარაკი, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში, ახალგაზრდობა ტყუილ-უბრალოდ არა ჰკარგავს დროს და სოფელს თეატრალურ ხელოვნებას აცნობს. ყველაზე დიდი შრომა იაფფასიან და უფასო წარმოდგენების მართვაში-სოფლად, მიუძღვით სოფლის მასწავლებლებს და დაფნის გვირგვინიც მათ ეკუთვნით.

ვისაც პროვინციაში უმუშავნია ამ ასპარეზზე, ბევრგვარ დაბრკოლებასთან მოუხდებოდა მის ბრძოლა და უმთავრესად-კი სცენის მოყვარე ქალების კრიზისი იქცევს ყურადღებას. ერთ პიესას ვერ დასდგამთ პროვინციაში, რომ მოთამაშე ქალების მხრივ დაბრკოლება არ შეგზგდეთ და აი ამის მიზეზით ხდება ის სამწუხარო მოვლენა, რომ სცენის მოყვარენი ხშირად შინაარსიან ორიგინალურ, ანუ მხატვრულ პიესებს ვერ აწვდიან პროვინციელთ.— ეს სამწუხარო მოვლენა უნდა მივაწეროთ ჩვენი ქალების კარჩაყეტილობას, თუმცა თანდათანობით ისინი ერკვევიან, ეჩვევიან სცენას და შეიძლება დადგეს ის სანეტარო დრო, როდესაც ჩვენი ქალებიც პროვინციაში შეიგნებენ

თეატრის მნიშვნელობას, თამამად გამოვლენ საზოგადო ასპარეზზე და პროვინციალურ სცენას მნათობ ლამპრად მოველინებინ.

პროვინცია საქირებს თეატრს, საქირებს გონებრივს საზრდოს და მოკირანახულებნი-კი ნაკლებათ მოიბოებინ.

ნიკო გურული

წ ვ რ ი ლ ი ა მ ე ჯ ი

► **იუმორისტულ-მუსიკალური საღამო ქართ.**
დრამ. საზ-ის სასარგებლოდ გაიმართება ხვალ, ორშაბათს, **2 ივნისს**, ქართულ თეატრისა და „ახალი კლუბის“ სახანო და სახანულო შენობებში. საღამო ყოველმხრივ საკულისხმო პროგრამითაა შედგენილი, მონაწილეობას მიიღებენ, სხვათა შორის: „ახალი კლუბის“ სიმფონიური ორკესტრი **ვანო ფაღიაშვილის** ლობტარობით. მომღერლები—**ვანო სარაჯიშვილი** და **გ. ღვინიაშვილი**, იუმორისტულ განყოფილებაში—**შალვა შარაშიძე** თავის საკუთარი პროგრამით და სხ. საღამოს მოწყობა დავალებული აქვთ: **ალ. წუწუნავას**, **მ. ქორიძესა** და **შალვა შარაშიძეს**. გამართულ იქნება კოსკები, ლუქნები, ამერიკული ნაბრთი, სამასარაუბი, მომგებიანი ლოტო და სხვა ბევრა გასართობი.

► **დავით ნახუტაიშვილი** სწერს ახალ ისტორიულ პიესას „პატას შეთქმულება“, რომელშიაც დასურათებულა ერეკლე II-ს მეფობა და მის წინააღმდეგ შეთქმულება, ევროპაში განათლებულ ბატონიშვილის პატას მიერ მოწყობილი, რომელსაც ერეკლე მეფის დახმობით საქართველოში ახალი ევროპიული წყობილება უნდა შემოედო.

► **იტალიის გამოჩენილი მუსიკოსი პუჩინი** ამ მოკლე ხანში თბილისს ესტუმრება თვისი ახალი ოპერისთვის კავკასიურ მოტივების შესაკრებად. საქირთა ჩვენმა მუსიკოსებმა ამ გარემოებას ყურადღება მიაქციონ და შესაფერი ხელმძღვანელობა გაუწვიან, რომ ჩვენის მუსიკის დასაფოლად უფიციკმა შეიკლამაში არ შეიყვანონ.

► **ქართული თეატრის ისტორიის** დასაწერად მასალებს აგროვეს ვიორჯი **ალ. ჯაბაძარი**, პარიზის თეატრის „ოდონის“-ს რეჟისორის თანაშემწე. ზოგიერთი ცნება პარიზში უნახავს, უცხო ენაზე. საქირთა ჩვენის თეატრის აღორძინების შესახებ ყოველგვარი მასლა (ძველი ადგილები, პროგრამები, რეკენიები და სხ. ნი-იან წლებიდან მოყოლებული). მასალები ჩვენის რედაქციის სახელზე უნდა გამოიგზავნოს. სარგებლობის შემდეგ უნაქედ დაუბრუნდებათ.

► **ქუთაისის დრამ. საზ-ის დასში** მომავალ სეზონისთვის იწვევენ **დ. მგალობლიშვილს** და **გ. არაღელ-იზნენლს**.

იუმორისტული განყოფილებით და კარიკატურებით. ჟურნალში დაბეჭდება წერილები თეატრის, მწერლობის, მუსიკის, მხატვრობა-ხელოვნებისა და საზოგადოებრივ ცხოვრების შესახებ, კრიტიკული განხილვანი, დახასიათებანი, ისტორიულ-ბიოგრაფიული ცნობანი, მოთხრობანი, ლექსნი, იუმორისტული ამბავნი, სამეცნიერო მიმოხილვანი, სურათები, ნახატები, კარიკატურები და სხ.

ყოველს ნომერში დაბეჭდება სარეპერტუარო პიესა, ორიგინალური ანუ ნათარგმნი. ჟურნალს საკანგებო თანამშრომელ კორესპონდენტები ჰქვავს რუსეთსა და საზღვარგარედ. ჟურნალში ითანამშრომლებენ ცნობილი შვიგნობარნი, მუსიკოსნი, დრამატურგნი, მეცანსნი და მხატვარ-ხელოვანნი.

ჟურნალის ფასი: წლიურად—5 მ. (წლის დამლევამდე—4 მ.). ნახევარი წლით—3 მ. თითო—10 კ. ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილადც შეიძლება: ხელმოწერის დროს 1 მ., დანარჩენიც ორ ნაწილად.

ხელისმოწერა მიიღება: ქართ. დრამატ. საზოგადოების კანტონაში და იოსებ იმედაშვილისა („სორაზნის“ სტამბაში) დილით 10—2 სათამდე, საღამოს 5—7 სათამდე. წერილები და მასალები უნდა გამოიგზავნოს იოსებ იმედაშვილის სახელზე—Тифლის, ред. жур. „Театри да Цховреба“ იოსიფ იმედაშვილი. ჟურნალში დასაბეჭდი განცხადებანიც მიიღება იქვე. ტელეფონი № 15-41 რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

მიიღება ხელის მოწერა 1914 წლისთ.

წელიწადი **თეაი** წელიწადი
მეოთხე მეოთხე
საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი
ბამოლის ორშაბათობით

წლიური ხელის მომწერელი მიიღებენ 2 საჩუქარს: 1) წიგნს, სადაც მოთავსებული იქნება აქაქის პოემა „რამა-ლმჩხუმი“, რაკა-ლინხუში მოსი მოგზაურობის ამბავი წარმოთქმული სიტყვები და ამ კეთხის რუკა; 2) ნ. დ. ლუბარცხის თხზულებას „პაგუსტ ბეპალი“, რომელიც საკუთრად „თეაი“-სთვის არის დაწერილი.

ხელისმოწერა მიიღება „თეაი“-ს რედაქციაში (ოლგას ქ., სახ. დიასამიძისა, № 4).

ფასი გაზეთისა: წლიურად—2 მ. 50 კ., ნახევარ წლით—1 მ. 25 კ., ერთი თვით—25 კ. კონტორა ღია ყოველდღე დღის 10 საათიდან 1 სათამდე.

მისამართის გამოცემა თბილისს ვარკუე 40 კ. მისამართი: Тифლის, Ольгинская № 4, დ. Диасамидзе, редакция газ. „Теми“.

რედ.-გამომცემელი გრ. დიასამიძე

იმაერთი ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი

ახალი რედაქციით და თანამშრომლებით
წლით—7 მ., ნახევარ წლით—4 მ., ერთი თვით 4 აბანი, ცალკე ნომერი—5 კ.

საზღვარ გარედ წლიურად—15 მ., ნახევარ წლით—8 მ., სოფლის მასწავლებლებს და უფასო წიგნისაცავ-სამკითხველოებს წლიურად 6 მ. ფასის გადახდა ნაწილ-ნაწილადც შეიძლება.

მისამართი: Кутаис, ред. газ. „Имерети“.

რედაქტორ-გამომცემელი გ. ჯელოძე

ბამოლის ჟურნალში ვ მარტიდან ორშაბათობით

„ურგომა“

სალიტერატურო-საპოლიტიკო და ეკონომიური გაზეთი.

რედაქცია: გიმნაზიის ქ. 3. ფერაჰის ლა ნ. კარნაუბოვის სტამბის სადგომში.

გაზეთის ფასი: წლით—2 მ. 50 კ., ნახევარ წლით—1 მ. 25 კ., თვით—25 კ., ცალკე ნომერი 5 კ. საზღვარ გარედ ორჯერ მეტი.

ფული და წერილები მიიღება: Кутаис, ред. еженед. груз. газеты „Шрома“.

ექიმი ა. ო. იაშვილი

(თბილისის საქალაქო 1-ლ ნაწილის მკურნალი)
შინაგან ავადმყოფობათა.
დილით 8—10 ს., საღამოთი 5—7 ს.
წყნეთის ქ., № 19.

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე

(ორდინატორი თბილ. სარკინის გზო საავადმყოფოს)
კანის, ვენერული და ათაშნგისა
შუადღით 1—2 1/2 ს., საღამოთი 6—8 ს.
მოსკოვის ქ. № 4.

ექიმი ივ. ზ. გომარეთელი

შინაგან ავადმყოფობათა
დილის 8—12 ს.,
საღამოთი 5—7 ს.,
ოლგას ქ., № 20,
ტელეფონი № 6—33.

კბილის ექიმი

ექიმი ალ. სოლოლაშვილი

იღებს ავადმყოფებს
დილის 9—2 სათ., საღამოს 5—7 სათ.
გოლოვინის პრ., № 12

ექიმი ვ. დ. ლაბაზიძე

შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის.
ვარდის უბნის ქ. № 9.

ექიმი ბ. ზ. მაღალაშვილი

შინაგან ავადმყოფობათა
დილით 8—10 ს.
ოლგას ქ. № 39.

ექიმი ნ. ვ. სიკინაძე

(თბილისის საქალაქო მკურნალი)
შინაგან სნეულებათა
დილით 12—1 ს., საღამოთი 5—6 ს.
კიროვნი ქ. № 18.

ექიმი შ. ა. გიგელაძე

შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფ.
საღამოთი 6—7 ს.
მიხეილის პროსპ. № 117. ტელეფ. 8—16

ექიმი ბ. ვ. ნათიშვილი

კანისა, ვენერული და სიფილისის
დილით 11 1/2—1 ს., საღამოთი 6—7 ს.
მონთეპერტის ქუჩ. № 5. ტელეფ. 4—87.

ხელოვნურად სამკურნალო და

შეზავებული ხილეულობის წყალი

მიტროფანე ლალიძე დამ.

შზადდება საუკეთესო ხილეულის წვენიდან. წმინდა შაქარით, ქიმიურად გაწმენდილი მასალებისაგან, გამოხდნილი და ნაღული წყლით.

გამო და სუნი საამჟური აქვს

ფირმა დაჯილდოვებულია წყლის საუკეთესო ღირსებისთვის დიდი ოქროს და ვერცხლის მედლებით და ცნობილია სრულიად უვნებლად თბილისის გუბერნიის სამკურნალო მშართველობისაგან (№ 5792)

ქარხნები იმყოფება; თბილისში—გოლოვინის პროსპ. № 6, ტელეფ. № 4-11. ქუთაისში—პუშკინის ქ. № 5.
(20—12)

**პ. ვახტანგ ლაბაზიძის
სანატორიუმი**

პატარა-ცემში, ბაკურიანის გზაზე
ქალ. ვახტანგის ქ. 5 წლამდე
დაწვრილებით პირობები მსურველთ
გაეზღავებათ ფოსტით მოთხოვნი-
ლებსათანავე.

მისამართი: თბილისი ექ. ვ. ლაბაზიძე
ვარდისუბნის ქუჩ. № 9

(7)

Воспоминанія
И
ХАРАКТЕРИСТИКИ
Г. М. ТУМАНОВА

Есть 3-хъ вып. Цѣна кажд. вып. 75 к.
Сладъ у автора, Барятинская № 6.

(5—6)